

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Főszerkesztő és lapfőigazgató:

Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Bástya-utca 9.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A néppárt s a kormány.

Székesfejérvár, április 20.

Az appropriációnális vita folyamán alkalmá volt megint a néppártnak, hogy még tisztábban megvilágítsa a helyzetet, melyben a kormánnyal szemben áll. Ifj. Zichy János gróf tolmácsolván a párt álláspontját formai szépségekben s megdöntetlen igazságokban bővelkedő beszédével rámutatott a nagy ellentétre, mely a kormány s a néppárt politikai törekvéseiben megnyilvánul, de egyuttal azt is beigazolta, hogy nem az a helyes út, melyen a kormány halad, hanem az, melyet a néppárt követ.

A miniszterek sok szepet ígértek exponéjuk előterjesztése alkalmával. Egyik a termőföld mélyebb szántásáról, másik a magyar kultúra fölemeléséről, a harmadik egy nagy alapra fektetett agrár program megvalósításáról beszélt még pedig olyan formán, mintha mind e szép tervek hozzátartoznának a liberális programjához. De hisz így a néppárt is liberális, mert a haza üdvére, a nép javára munkálni talán senki sem óhajt jobban a néppárt tagjainál. Sőt azt mondhatjuk, hogy liberálisabbak vagyunk a kormánynál is, mert mi a fent említetteknel még többet is kívánunk, a revíziót kívánjuk! Vissza óhajtjuk adni a jogokat, melyeket

az egyháztól elkoboztak. meg akarjuk szüntetni azt a lelkiismereti kényszert, melyet a polgári házasság kötelező volta a polgárok egy részire okoz, s az erkölcsi elzüllesztől óhajtjuk megmenteni a nemzet nagy részét, amikor a felekezet nélküliség megszüntetését kérjük.

A vallástalanság szülője a szociális bajok nagy részének s legnagyobb ellensége a magyar nemzeti kultúra fejlődésének, amelyről oly sokat beszélnek a liberális táborában. A néppárt tehát egy szándékban van a kormánnyal, amikor a felekezetenküliség lehetőségének kizárását kívánja, mert hisz ezzel a magyar nemzeti állam kiépítését célozza. Nincs tehát helyén az a merev álláspont, melyre Széll Kálmán a revíziót követelő néppárttal szemben helyezkedett.

Az új kormány úgy látszik komolyan készül eltávolítani mindama politikai erkölcsatlanságokat, melyeknek melegágya volt az elbukott rendszer; de ha csakugyan kívánja a purifikációt, úgy nem szabad kicsinyelni erkölcsi súlyát a nemzetnek, melyet az egyházpolitikai törvények revíziójának gondolata hat át s amelyet az országgyűlésben a néppárt képvisel. A néppártot szociális programját kivéve csakis egyházpolitikai programja választja el a mostani kormánnytól, tehát oly erkölcsi tartalommal bíró momentum,

mely éppen erkölcsi tartalmánál fogva egy erőt, buzgóságot lelkesedést ad mindazoknak, kik e programot magukénak vallják. E tényezőkre pedig feltétlenül szükségük van azoknak, akik belekészsülnek menni a purifikálás nagy munkájába.

De hogyan is akarnák megtszítítani a közigazgatást mindama salaktól kinövésektől, melyek testén összegyűltek, ha nem keresik az érintkezést ama elemekkel, melyek vallás erkölcsi felfogásuknál fogva a legmegbízhatók, mert feltétlenül vallják a tekintély elvét? Hogyan képzelik a vallási kultúra templomának kiépítését, ha egyuttal nem akarják revidálni a felekezetenküliségről szóló törvényt? Hogy akarják felvirágoztatni a magyar kultúrát, ha nem akarják revidálni ama törvényt, amelynek következménye az lesz, hogy az emberöltő leforgása alatt a polgárság tized része nem fog ismerni sem Istent, sem oltárt, sem erkölcsöt?!

Azok a híres vivmányok melyeknek úgy örül liberalizmus táborá, óriási kárt okoznak éppen a magyar kultúrának s a magyar állameszmének. Ha tehát igazán akarja a kormányt a korrupció kiirtását, a reorganizációt, úgy nem szabad elzárkózni az egyházpolitikai revízió gondolatától. A demoralizáció legnagyobb anyaga az egyházpolitikai akció megindításakor halmozódott fel, akkor, amidőn kiadott

Az ember-vásár.

— Jelenet a Kongó-vidéki missió-életből. —

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

— Látod, hithirdető, te azt mondtad, hogy megörvendeztettem szivedet; de én azt csak akkor hiszem el, ha bizonyos leszek felele az által, hogy a kukoricza fejében te is adsz nekem valamit; így fogsz egem meggyőzni arról, hogy helyesen cselekedtem, mikor jó voltam irántad.

— Tehát a kukoriczát nem ajándékba hoztad, hanem eladni?

— Ugy, úgy nagyon szívesen adom neked a kukoriczát.

— Hogyan is érhetném be, ha te nem örvendeztetted meg a szívet az én kedvemért. Tudod te azt, hithirdető, hogy ahelyett, hogy boldognak érezném magamat, mivelhogy megörvendeztetted, nagyon szerencsétlennék érezném magamat.

— Hát mit kérsz a kukoriczáért?

— Ami neked tetszik.

— Nesze itt van érte egy marék üveggyöngy.

— Nem, gyöngy nem kell.

— Hát nesze egy darab karton; elég lesz?

— Elég. De gondolod-e, hogy megörvendeztetted szívet, ha csak ekkora darabot adsz. Ha tudnád, hogy mily szíves-örömet hoztam el neked a kukoriczát, nagyobb ajándékot adnál.

— Mit beszélsz! Hiszen az a darab szövet éppen annyit ér, amennyit a kukoricza; mikor veszek tőled, akkor sem kapsz többet.

— Igen, mikor veszesz; de én nem eladni hoztam a kukoriczát, hanem megakartam vele örvendeztetni szivedet; az lesz az igazság, ha te is megörvendeztetted az enyimet. Mi örömmel telnek nekem abban, ha a kukoriczáért csak annyit kapnék, amennyit ér.

— Ha nem éred be avval, amit kaptál, vidd vissza kukoriczádat.

— Oh! hithirdető, te neked igazad van de mégis megkárosítasz.

Ha valaki, a néger tudja is, rá is ér megvédelmezni érdekeit; nyitva tartsa szeméit, aki ilyen körmőfontot eladóktól venni akar.

Junius 4-én egész nap evezünk, de egy lélekkel sem találkoztunk. Nyugvóra volt a nap, mikor a folyónak egy szigetén ismét kikötünk. Meghálásra alkalmas hely nem mutatkozott sehoh. Hanem aki keres, az talál is: hét órákor a bozóttban kis tisztásra bukkantunk. Ekkor már oly sötét volt, mint a zsákban. Egy kiszáradt pálmafát meg gyujtván, fényénél elkészíthettük fekhelyünket katonás vacsora után begöngyöltem magamat paplanomban; összes fegyverzetem a fészület és az olvasó volt; egyik emberem begöngyölt még egy gyékénybe — és most jó éjszakát!

Hajnalba 3 órákor eveztünk tovább. Hét órákor eleveztünk egy sor kisdud falu előtt; a folyó oldalán cölöpkerítéssel voltak megerősítve; ebből azt következtettük, hogy a vidéken háboru van. Amint a faluhoz közeledtünk, mindenki futásnak eredt. Tizenegy órákor megérkeztünk a Bukumbi szigetsoporra, és csakhamar szemben ültem Esszengvava nagy-törzsfövel.

— Gyermekeket jöttem venni, kezdém a beszédet.

— Fiukat vagy lánykákat? kérdezte vissza a törzsfő.

— Fiukat.

— Kár, hogy fiukat szeretnél venni; mert leányka van, amennyi csak tetszik, de fia nincs.

Vén róka, gondoltam magamban; ismerem én már a te fajtádat.

— Esszengvava, te olyan nagy-törzsfő vagy, hogy híred eljutott az én gunyhómgig, mely pedig messze van ide. Tudja azt országvilág hogy te igen gazdag is vagy, mert legalább 200 asszonyt tartasz. Nesze, ajándékozzok neked két zsebkenőt, egy darab gyöcsöt, egyikét részöget, piros sipkát és egy karpereczet . . . Vannak faluidban eladó fiuk?

— Van elég, sőt nagyon sok. Maradj egykét nap itten. Amott áll egy „simbek“ gunyhó, ott lakhatol; embereket is rendek szolgálatodra.

Nagyon köszönöm, hatalmas törzsfő. A „simbek“ jó lesz, de embereidet tartsd meg magadnak, mert engemet saját embereim szolgálnak ki.

Néhány percz mulva behurcolkodtam a viskóba. Itt aztán kiraktam a szájtátó négerek nagy álmétkodására drága kincseimet, mintha csak zsihárus letterm volna országos vásárbán. Nem élvezetes multság ez, de a hithirdető sok mindenbe beletanul.

Délután kettőkor vezet a törzsfő egy embert, aki el akar adni egy rabszolga fiút. Most figyelmet kérek, mert érdemes meghallgatni, miképen akarja két róka egymást becsapni.

— Eh, még nem érek rá alkudni, kezdtem a vásárt. Aztán ez a kölyök már nagy kamasz, én pedig kisebbeket vásárolok; aztán a terme-

Mai lapunk 4 oldal.

a jelszó, hogy meg kell csinálni az egyházpolitikai reformokat minden áron és minden eszközzel. Azt nem tagadhatja senki, mert mindnyájan tapasztaltuk, hogy a politikai erkölcsöknek devalvációja, dekadenciája, mely azután bekövetkezett kulminációjának tetőpontját elérte a Bánffy-féle rendszerben. Ha tehát a Széll kabinet rombadöntötte magát a politikai erkölcselenségnek a várát, miért akarja minden áron megőrizni annak az alap köveit, s miért engedi újból föltámadni azt a kísérletet, mely most a kanzelparagrafus alakjában üti föl a fejét? Eris almája ez, a vizsály üszke.

Nem az egyházpolitikai törvények, mint alkotások főtartásában van a béke, — mint azt Széll Kálmán mondá — hanem igenis a revízióban. Mig ez meg nem adatik, nem lesz addig teljes béke s nyugalom az országban!

— **Ugronék szervezkedése.** Ujra szervekedik a régi Ugron párt, a negyvennyolcas és függetlenségi anyapárt, a melyből Ugron Gábor a vezér, a parlamentből való kimaradása után kilépett, azzal a híres mondással, hogy gyöngé néppel és romlott értelmiséggel nem lehet politikát csinálni. Azok, akik Ugron vezérmentumát elismerik, a jövő hétfőn lakásán előértekezetlet tartanak, a jövő hét keddjén pedig alakuló pártgyűlést, melyre tizenkét képviselő ígerte megjelenését. A megalakulás után a párt nyomában erős akcióban lép s első sorban a borhamisítás kérdését s a korcsmai hitel törvényének meg nem tartását viszi a Ház elé.

— **A nemes-ócsai választás.** A képviselőház hetedik bíráló bizottságának tegnapi ülésén hirdete ki *Barcey* Kálmán elnök a nemes-ócsai választás dolgában hozott végzést. A bizottság a választás ellen beadott kérvény alapján *elrendelte a vizsgálatot*, a melynek végrehajtásáért *Orley* Kálmán képviselőt küldötte ki.

téhez képest gyöngé is. A Bukumbi szigeteket nagy-törzsfője nem tud nekem külön portékát ajánlani?

— Mit beszélsz? Hiszen a fiu legfeljebb 6 éves, korához képest pedig erős is. Nézd meg csak a fogait; nincs köztük rozsz egy sem. Tapogasd meg lábikráit; úgy tud ez a fiu szaladni, hogy...

— No, ha jobb eladó nincs, hát a kedvéért kidobom a pénzemet a fiúért. Tuisa mutuisa, vagyis mi hát az ára?

E szavaimra a tulajdonos leült előttem két lépés távolságban a földre; elővett egy vékony pálcát, megveregette vele a földet, aztán átadta elem e szavakkal:

— Csekélységet kérek érte; 900 „mitako“ az ára.

A pálcát fölveszem; tanakodom körülöttem guggoló embereimmel, aztán visszadobom a pálcát, e szavakkal:

— En is a nagy-törzsfő vagyok, nem akarok tehát filléreskedni; adok a fiúért 9 „mitakot“.

A közönség nagy hahotába tör ki.

— Veszem észre, mond az eladó, hogy értesz a vásárhoz; ne töltsük hát hiába az időt: legyen a fiunak ára 800 „mitako“.

— Edes barátom, tudod-e te, mennyi ez a 800 „mitako“? Hiszen 800 „mitako“ az ára egy gözhajónak. Tudod annak a ladiknak, melyet kerekék hajtának a vizen. Persze ilyen hajót te nem vettél soha, mert csak féléreknek van. Mondok én neked valamit: adok a fiúért 40 mitakot. Légy eszedben, fogad el ajánlatomat.

Megjegyzendő, hogy a pálcika mindig átrepül, mikor az eladó enged, a vevő pedig ígér.

— Ugy látom, nem tudunk megalkudni,

A kath. autonomia.

Szapáry Gyula gróf elnöklete alatt tegnapelőtt tanácskozott az autonomiai kongresszus huszonhates bizottsága. Jelen voltak az egyháziak közül: *Sámassa* József egri érsek, *Hornig* Károly báró veszprémi püspök, *Ivánkovic* János rosnói püspök, *Vajda* Ödön zirczi apát, *Rajner* Lajos dr. esztergomi kanonok, *Molnár* János pápai prelátus, *Bita* Dezső dr. apát, egyetemi tanár, *Várossy* Gyula dr. prelátus, központi szemináriumi kormányzó, *Kovalicsky* Kornél kanonok; a világiak közül: *Apponyi* Albert gróf, *Borsodi* Géza, *Csekonics* Endre gróf, *Günther* Antal dr., *Györffy* Gyula dr., *Hortoványi* József dr., *Hoványi* Gyula dr., *Károlyi* Sándor gróf, *Mócsy* Antal, *Pásztély* Jenő, *Petrovics* József *Rakovsaky* István *Sághy* Gyula, *Szapáry* Gnula gróf, *Timon* Ákos dr. *Ugron* Gábor, *Zichy* Nándor gróf.

A tanácskozás megindultával elnök be-terjesztette a 9-es bizottság javaslatát kiemelve, hogy a bizottságot a munkálat kiegészítésénél első sorban a legfőbb kegyuri és felügyeleti jogok és a római katolikus egyház szervezetének szigorú szemmel tartása és az vezette, hogy a fennálló állami törvények megváltoztatására legyen szükség, mert ez csak késleltetné a megoldást. Nem az eszményileg legjobb és legjobb autonomiai szervezet kidolgozása, hanem ami sajátos közjogi és egyházi törvényeink és viszonyaink között megvalósítható legjobb szervezet lebegett a bizottság szeme előtt, amely bírja magában mindazokat a megdönthetetlen támaszokat, amelyekre egy szerencsésebb jövő, megerősödővén az autonomia iránt a bizalom úgy fenn, mint lenn, a magyar katolikusok jogos igényeinek megfelelőleg tágasabb hatáskört fog építhetni. Azután bejelenté az elnök, hogy *Essterházy* Miklós Móríc gróf akadályozva van a megjelenésben. Jelenti továbbá, hogy *Marsovsaky* Endre elhalálozván, helyette *Petrovics* József póttag hivatott be; *Répassy* György kanonok lemondván, helyébe

mondja a fiunak gazdája. A fehér nem tudja, mi az ára az embernek, megyek is haza.

— Szerencsés utat.

Az eladó fölállt, én követtem példáját. Öt perc múlva a néger visszajön.

— Ide hallgass, szól hozzám. Ha tetszik, jó; ha nem tetszik, az sem baj: 600 mitako a fiunak az ára.

— 900 mitako? Hiszen annyit vehetek hét kecskét, hét kecskéért pedig kapok ilyen. Ide hallgass. Ha tetszik, jó; hanem tetszik, az sem baj; adok a fiúért 100 mitakot.

A néger újból elmegy, de vissza is jön, és délután négykor megalkudtunk 300 mitakoba. Vége volt ezzel az alkunak? Dehogy! Még ezután kellett portékáimat elszámítani mitakokba vagyis minden cikknél külön kellett alkudozni, hogy hány mitakot ér. Oly tüzzel folyt az alkudozás, mintha nem is 2 órákor kezdtük volna. Hét órákor a 300 mitako tejében járt volna az eladónak: egy ivópohár pléhből, egy üvegpálcák, egy csomag kauri csigahéj, mely itt epiprénz, egy köteg zsebkendő, egy darab gyolcs. két köteg réz-drót, egy kés, kanál és villa.

Az eladó még két sor üvegyöngyöt követelt; én csak egyet voltam hajlandó adni. A tulajdonos nem tágitott, én pedig megkötöttem magamat. A vételből nem lett semmi, mert a gazda elkotródott a fiúval együtt.

Bizonyosan öntéji embernek képzél az olvasó és azt gondolja, hogy egy sor üvegyöngy miatt nem kellett volna a fiut elszalasztanom; egy halhatatlan lélek csak megér egy sor üvegyöngyöt. Sokkal többet! De ha én megadom a követelt egy sor üvegyöngyöt, a feketék kifognak rajtunk és akkora árakat

Kovalicsky Kornél választatott meg. *Frank* Ferencz, a kegyes-tanítórend tartományi főnöke, elhalálozván, helyette *Magyar* Gábor választatott meg.

Rakovsaky István bejelenti, hogy tudomása van a kormánynek egy munkálatáról, mely a 9-es albizottság munkálata alapján készült. Kérdi van-e erről tudomása az elnöknek.

Szapáry gróf erre kijelenti, hogy neki csak arról van tudomása, hogy egy előadói tervezet létezik, de az sem fejezi ki a miniszter álláspontját s így azt át sem keretheti.

Ugron Gábor köszönetet mond az elnöknek azért, hogy az előző politikai rendszer alatt nem hívta össze a bizottságot, mert az akkori viszonyok közt hiábavalók lettek volna a tárgyalások. E viszonyok most változtak, reményünk lehet a sikerre, de azért első sorban nekünk kell megállapítanunk az autonomia alapelveit. Csak ha a kongresszus helybenhagyta az elveket, érkezett el az ideje annak, hogy a kormány szándékait kutassuk. Arra nézve, hogy a püspöki karnak külön munkálata volna, megjegyzi, hogy a püspöki kar tagjai a kongresszusnak is tagjai, de itt mint külön testületet nem ismerjük el. A püspöki kar nyilvánítsa véleményét a kongresszuson, mert különben még egy külön hatalommal kell küzdenünk, holott, ha célt akarunk érni, akkor egyháziaknak és világiaknak egyesült erővel kell küzdenünk a magyar katolikusok jogaiért. Helyesli, hogy a kilenczes albizottság munkálata fölött általános vita induljon meg, mert e munkálatban csak kevés van ami elfogadható.

Sághy Gyula csatlakozik Ugron véleményéhez. Katolikus autonomia szervezetet csak úgy létesíthetünk, ha a püspöki kar mint külön testület nem állítatik a kongresszussal szembe. Kéri, hogy az idő rövidsége miatt az általános vita megkezdésére néhány napi haladék adassék.

Molnár János prelátus helyesli azt, amit Ugron Gábor az előbbi kormány alatt köve-

követelnének, hogy a hirdetőik alig bírnának több rabszolgát megmenteni. Hiszen két év előtt 4 rabszolgát lehetett még kiváltani azon az összegben, melyet ma egyért fizetünk. Mulaságnak éppen nem mondható így huzakodni az eladóval, de ha nem alkuszom, portékámon legfeljebb 7 rabot vehettem volna, így pedig 9 szabadult meg. A haszon tehát két lélek. Különben biztos voltam benne, hogy emberem visszajön. Másnap reggel csakugyan be is állított; egy darabig tetette magát, mintha alkudni akarna, de csakhamar belenyugodott ígéretembe. Hátra volt még a „monbenge“ vagyis borra való a törzsfő számára. Mindenem tulesvén, következtet a pálcának eltörése, ami úgy történik, hogy eladó és vevő egy-egy végét fogja. A törzsfő megbízott embere megvizsgálta a fizetésbe adott cikkekét, aztán átadta a fiut tulajdonomba.

Megérkezésem napjának az estjén egyedül ültem viskómban, mert evezőseim bementek a faluba mulatni, a gyermekek pedig nem mertek még a fehérember közelébe jönni. Váratlanul betoppant *Esszenvang*a törzsfő, leült tüzem elé és minden bevezetés nélkül így szól:

— *Nganga*-Buka, te sok mindenfélét tudsz; mond meg hát nekem, hova megy az „elili“ (lélek), mikor az ember meghal?

E vadak tehát megőrizték az őskinyilatkozatást, hogy az embernek halhatatlan lelke van; ebben a tekintetben fölülmulják az európai művelt hitetleneket.

Kérdetettvén, felelnem kellett.

— Ha az ember jól élt, feleltem neki, akkor az „elili“ a jó Istenhez megy az égbe; de ha az ember gonosz volt, akkor az „elili“ a nagy tűzbe kerül.

tett eljárásra vonatkozólag mondott. Ami Ugronnak a püspöki karra vonatkozó megjegyzését illeti, arra érdemileg nem kíván reflektálni. A kormány álláspontját nem szükséges ismerünk, mert nem az a kérdés, hogy a kormány mit akar megadni, hanem hogy mi mit követelünk. A főkegyuri jog gyakorlására nézve a főkegyur elhatározására van szükségünk és nem a kormányra. Ami az általános vitát illeti, szóló azt óhajtottá volna, hogy azt mellőzve, azonnal a részletes tárgyalást kezdjék meg. De azért belemegy az általános vitába. Minthogy azonban a bizottság tagjainak nagy része már megalkotta véleményét az autonómiai szervezetre nézve, azt javasolja, hogy az általános vitát már a legközelebbi napon kezdjék meg.

Apponyi Albert gróf, ellentétben Ugron Gáborral, sajnálja, hogy nem ismeri a püspöki kar és a kormány előterjesztéseit, mert e két tényező állásfoglalása nélkül nem tudunk autonómiai szervezettel alkotni. Ezen döntő tényezők felfogásának előzetes ismerete nélkül hozzá sem foghatunk a tárgyaláshoz.

Hortoványi József dr. az általános vitát helyesli. Mivel a bizottság ama tagjai, kik nem voltak tagjai egyszersmind a kilences albizottságnak, az albizottsági munkálattal érdemileg foglalkozni kívánnak, szükséges hogy néhány napi halasztás adassék. Egyebekben Ugron Gábor véleményéhez csatlakozik.

Zichy Nándor gróf az általános vitát elfogadja, de Apponyi gróffal szemben kijelenti, hogy az ő elhatározásait és véleményét a miniszter nézete nem befolyásolja, de viszont nem lehet a püspöki kartól azt kívánni, hogy ő jelölje ki, mit csináljunk, s ő adjon véleményt előzetesen, amidőn a 27-es bizottság se tárgyalta az ügyet. Ezért helyesli, ha ma még a püspöki kar állást nem is foglal. Ha majd pozitív határozatok lesznek, akkor is lesz alkalma a bizottság püspöki tagjai által nyilatkozni úgy itt a bizottságban, mint a kongresszuson.

— Oh! volt a törzsfőnek egész felelete. Jó negyedóraig mereven bámúlt a lobogó tüzre, aztán szó nélkül távozott. Értesültem, hogy feleletemet elmondta otthon feleségeinek, másnap pedig husszor is ismételte látogatóimnak.

Másnap este megint beállított és kért, hogy telepedjem le falujában.

— Lásd, ezeket a házakat mind neked adjuk, mi pedig beljebb húzódunk az erdőbe. Mikor pedig a felnőttek visszataszigálták a kíváncsiságból közelemből tolokodó gyermekeket, a törzsfő eme szavakkal helyteleníté az őregek eljárását:

— Hagyjátok a gyermekeket. Nem látjátok-e, hogy a „Nganga-Buka“ mástéle ember, mint mi és a kicsinyeket nagyon szereti.

A törzsfő elő is szólította saját gyermekeit, és ettől fogva minden este 10—20 apróság zsbongott körülöttem; némelyek fölmásztak még a térdeimre is! Vajha sokan volnának itt hithirdetők és több pénz állana rendelkezésünkre, hogy mindenütt nyithassunk missiót.

Időközben megvettem 4 fiut. Már elfogyott a portékám, eladó fiukat pedig még folyvást hoztak. Elküldtem tehát 3 emberemet Mobeke faluba és pelga kereskedelmi társulatnak ottani ügynökétől kölcsön vettem 2000 mitakot. A kölcsönt már harmadnap megkapván, még 5 fiut vettem meg. A tizedik fiuról le kellett mondanom, mert nem rendelkeztem csak 370 mitako fölött, az eladó pedig 375-ön alul semmiképen sem adta.

A törzsfő megígértette velem, hogy mihelyt tehetjük, missiót nyitunk falujában.

Elnök a vitát berekeszti s határozatképp kimondja az általános vita megtartását mely a legközelebbi, e hó 20-án délután félnegy órákor tartandó ülésen indul meg.

UJDONSÁGOK.

— József Ágost főherczeg előléptetése. József Ágost főherczeg az aki most a 6-ik számú enusi dragonyos ezred főhadnagya, legközelebb kapitánynak nevezi ki ő felsége s e rangban a klagenfurti huszárezredhez helyeztetik át.

— Lueger a szent atyánál. Lueger bécsi polgármester nemrégiben kihallgatáson volt a pápánál s az audienciáról a következőket mondja: A szent atya megbízást adott nekem. Azt mondta, hogy végtelenül örül azon, hogy bécsiek minden alkalommal megemlékeznek róla. Arra kért engem, hogy adjam át legmelegebb köszönetét a bécsieknek. A szent atya megküldte általam áldását bécsieknek. Lueger Rampolla államtitkárt is meglátogatta, aki a bucsuzásánál ezeket a szavakat mondta neki — Csak bátorság! csak bátorság!

— Az új megyei kórház. A belügyminiszter a megyei új kórház felépítésére szükséges pótdadó kivetését megengedte és a megépítésére Hübner Jenő építészrel kötött szerződést jóváhagyta.

— Hitközségi közgyűlés. K.-Nyéken f. hó 16-án tartott meg a r. k. hitközségi közgyűlés az iskolaszék újjáalakítása tárgyában. Újra meg változtattak az eddigiek; új iskolasszéki tagokul pedig, Friedrich Rezső, Lendvai Ágost, Meszlény István és Szendrey Károly lettek. Az új iskolaszék jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Meszlény Pál orsz. képviselőnek a k.-nyéki r. k. ismételt anyagi és erkölcsi támogatásért és ezt jknyvi kivonaton közölte az iskola és nemeslelkű pártfőgójával.

— Az aggintézeti veszedelem évfordulója. Holnap, április 21-én lesz évfordulója annak, hogy a Székesfejérvár városi aggok intézete porig leégett. Rozoga épület volt, a tűz szabadította meg a várost attól, a mit a maga jószántából nem akart elpusztítani. Az aggok mostani hajléka nem különb, jobban mondvá szászorta rosszabb a tavalyinál, minden pillanathban a leszakadástól kell félni. De természetesen a városi hatóság, időfecsérlés vagy pénzkímélés szempontjából még mindig habozik az új épület építésével. Sokan gondolkozóba estek már, vajjon nem akarja-e a város a rozoga „Piros alma“ összedülését magát az aggoknak legalább egy részétől megszabadítani. Annak emlékére, hogy a tüzeset alkalmával emberéletben nem esett kár, holnap a kórházi kápolnában Bilkei Ferencz hitoktató fog háláadó isteni tiszteletet tartani.

— Halálkozás. Pozsgay Miklós a székesfejérvári posta és táviró hivatal altisztje 35 éves korban e hó 17-én elhunyt Székesfejérváron. Özvegye szeretett Pehakker Erzsébet, öt gyermeke s kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése tegnap délután volt kártársai s ismerősei nagy részvéte mellett. Az engesztelő szentmise áldozatot ma reggel mutatták be a szent Sebestyén templomban.

— Adomány. Pisky Eszter utóda divatárú czég, a jótékony négyzet céljaira 14 drb. nyári kalapot adományozott; miért az egylet nevében köszönetet mond Schnetzer Nándorné.

— Életunt pinczér. Steiner Armin pereszényi születésű fiatal pinczér, aki Barrai Ignác kávéházában volt alkalmazva tegnap délelőtt öngyilkossági kísérletet követett el. Az ősz utcai lakásán egy hatalmas revolverrel mellbe lötte magát. A golyó a szív alatt hatolt a mellébe s hátán a bőr alatt akadt meg. Sebe életveszélyes de nincs kizárva a gyógygyulása. Palánszki Miklós dr. kerületi orvos adta meg neki az első orvosi segílyt és beszállította a városi kórházba. Az életunt fiatal ember meglehetősen könnyelmű életmódot folytatott, amiért is folytonos viszálykodásban volt az atyjával. Ez örökös perpatvar annyira idegessé tette, hogy mint maga mondá — félt már megőrüléstől s ez a félelem adta kezébe a gyilkos fegyvert. Több levelet hagyott hátra, melyeket részben rokonaihoz részben pedig néhány pincértársához intézett.

— Betörés. Özv. Grundböck Ferenczné tulajdonát képező 930. számú préházba ismeretlen tettesek betörték, de onnét semmit el nem vittek.

— Köszönetnyilvánítás. Fogadják mindazok, kik felejtetlenül jó férjem elhunytá alkalmából részvétlik nyilvánítták által fájdalommal némileg enyhíteni, továbbá mindazok, kik a ravatalra koszorút helyezni és a temetésen résztvenni szivesek voltak, igaz hálás köszönetemet. Székesfehérvár, 1899. április hó 20-ikán a gyászoló család nevében: özv. Pozsgay Miklósné.

IRODALOM.

Megjelent és alulirott könyvkiadóhivatalban megrendelhető: Abbé Alizon, *Mária, a szomorúak vigasztalója*. Elmélkedések és elbeszélések május havára, válogatott imagyűjteménnyel. Ára szép vászonkötésben 1 frt. A pénz előleges beküldése esetében a könyv bérmentesen küldetik. Megrendelhető a Szent-István Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. szám.

A Nagy Képes Világtörténet. első kötete be van fejezve. A szaktudomány kiadónta rá hogy első rangu munka. Helyes volt az auctor megválasztása, kitűnők azon részek, melyek a legújabb kutatások óriás anyagát ölelik fel, szépek az illusztrációk, élvezetes az előadás módja, szóval az egész nagy becsű tudományos mű, s szépségeinél, vonzó tartalmánál s előadásánál fogva méltó a nagy közönség legnagyobb pártolására. Most a 22. és 23. füzet jelent meg egyszerre. Ebben van az index. Szabatos, pontos munka. Csak ha ezt átlapozzuk, akkor látjuk, a tartalomjegyzék rövid szavaiból, mily melegségű és kötet. Az index olyan valami az irodalomban, mint az életben a só. Nem is könyv, a melyben index nincs, mint a hogy nincs étel só nélkül, de magában élvezhetetlen az index, mint a só. Az index modern találmány. A régi, kis könyvekhez nem kellett ily „Betürendes Tárgymutató.“ A ki valamit keresett, könnyen átlapozhatta az egész könyvet. De ma, a tudományos anyag felhalmozódásának idején lehetetlen az embernek mindazt eszébe tartani, a mit olvasott. De ha betürendes tárgymutató, névmutató van könyvben, mindenki könnyen eligazodhatik benne. Ma már igen kevés tudós meri utjára bocsátani művét index nélkül, azzal az elbizottságteljes elvvel, hogy: „Vagy olvasd el az egészet, vagy a kezükbe se vedd!“ Nem úgy van az. Az index nem azok számára készült, a kik nem akarják elolvasni a könyvet, hanem azoknak, a kik elolvasták a máskor is hasznát akarják venni. Főképpen a történelmi munkáknál nélkülözhetetlen. Különben e füzetek sincsenek képek nélkül. Négy pompás műmellet disziti, köztük egy kiválóan érdekes, színes „képfaragó műhely Egyiptomban“, mely

az egyiptomi szobrok készítményi módjait mutatja. A Nagy Képes Világtörténet 12 kötetben jelenik meg. Szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár. Az első kötet a kelet ókori népeinek története. Egy kötet ára díszkötésben 8 frt. Megjelen füzetekben is Minden füzet, a 30 kr. Kapható a kiadó Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság könyvkereskedésében. (Bpest, Üllői-út 18.) s minden házi könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

+ A mezőgazdaság állapota. A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint április első felében is változó, főbbnyire azonban kedvezőbb időjárás uralkodott. Az esőzések kisebb-nagyobb mértékben az egész országra kiterjedtek, de azért egyes vidékeken még mindig panaszoknak eső hiánya és szárazság miatt. Az éjszék ugyan még mindig hűvösek, sőt néhol az utóbbi napokban dér is volt, minthogy azonban nappal az idő felnyílt, ennek hatása alatt a vegetáció is észertve szépen megindult. Az őszi gabonafélék közül legjobban áll a buza, a mely tulajdonképpen részben kielégítő; csak a férgek károsítják, bár kisebb mértékben. A rozsvetések helyenkint ugyan foltosak és ritkák, nagyjából azonban ezek is kielégítőek; az őszi árpában téli száraz idő helylyel-közzel kárt okozott. A repce, amely ősszel elég jól állott, leginkább az Alföldön és a Dunántul helyenkint megromlott, sőt itt-ott ki is szántották. Szórványosan már az Alföldön virágozni kezd; de a rovarok sok helyen kárt okoznak benne. A korai tavaszokra a márciusi zord idő kissé káros volt ugyan, amennyiben a vetések színüket veszítették, mindazáltal általános az a nézet, hogy a mestani enyhe időjárásban helyreállanak. Az eső rendkívül jótékonyan hatott az árpa, zab és takarmányfélékre, ugyszintén a dohánypalántákra, rétekre és legelőkre is. A cukorrépa vetése és a burgonya ültetése az ország nagy részében még folyamatban van; helyenkint, főképp az Alföldön a kukorica vetését is kedvező körülmények között megkezdték. A kerti veteményezés jól előrehaladt már, sőt néhol be is fejezték; a szőlőkben is szépen haladnak a munkálatokkal; a venyigék többnyire egészségesek s csak itt-ott szenvedtek a nagykorán kikapart s megmetszett szőlők a március végén beállott erős hidegtől. A korán virágozott kajszi-barack és mandulafákra szintén károsan hatott az imént említett hideg időjárás; alma, körte, cseresznye s meggy félék azonban hű termő rügyet mutatnak. A korai fajok már virágozni kezdenek. A legelők és rétek kiszáradásával s a mesterséges takarmányművek fejlődésével a száraz takarmányművek fogyta sem okoz többé annyi gondot. Általában tehát az időjárás a mezőgazdasági állapotra nézve kedvezőnek mondható.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Örökös. Ebben a kérdésben nem adhatunk egyébb tanácsot, minthogy vegye igénybe valami becsületes fiskális segítséget. Az űgy különben is olyan komplikálnak látszik, hogy űgy egymaga egyáltalán nem intézheti el. — **Kevermes 8.** Szép az ígéret nagyon, de jobban szeretnénk már magát a dolgozatot. **H. S.** A harmad osztályu kereseti adóról a kereskedés ipar és egyébb haszonhajtó ipar adó-

járól Róka József besztercebányai pénzügyigazgató helyettes irt könyvet, melyet a b. bányai kereskedelmi és iparkamara adott ki. Ára 60 kr. **Kazinczy u.** Köszönjük jól. Kedden rettenetesen megterhelve. 1000.

Felelős szerkesztő: **Báró Proff Kocsárd.**

Vasuti menetrend.

Érvényes október 1-től.

Cs. kir. szab. déli vaspálya.

Budapest	Székesfejérvár	N.-Kanisza
indul	érkezik	indul
Szem. v. 6.55 reg.	9.— d. e.	9.24 d. e.
Gyors v. 8.— reg.	9.14 d. e.	9.19 d. e.
Szem. v. 2.35 d. u.	4.29 d. u.	4.35 d. u.
Szem. v. 5.25 d. u.	7.39 este	—
Gyors v. 8.— este	9.17 este	9.22 este
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este

N.-Kanisza	Székesfejérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.
Szem. v. —	—	6.— reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.34 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.
Szem. v. 2.— d. u.	6.01 d. u.	6.09 este
Gyors v. 5.03 d. u.	7.48 este	7.58 este

Komárom-Ujszöny	Székesfejérvár
indul	érkezik
Szem. v. 4.40 reg.	7.28 reg.
Szem. v. 12.13 d. u.	2.27 d. u.
Vegy. v. 6.30 este	11.12 éjjel

Székesfejérvár	Komárom-Ujszöny
indul	érkezik
Szem. v. 6.10 reg.	8.34 reg.
Vegy. v. 10.— d. e.	2.50 d. u.
Szem. v. 9.32 este	12.32 éjjel

70.—28

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfejérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
T. v. 5.12 reg.	8.28 d. e.	V. v. 3.55 reg.	5.50 reg.
Sz. v. 9.29 d. e.	11.15 d. u.	Sz. v. 6.44 reg.	8.22 reg.
V. v. 1.— d. u.	2.53 d. u.	Sz. v. 4.20 d. u.	5.54 d. u.
V. v. 9.27 este	11.22 este	T. v. 7.19 este	10.09 este*)

*) Csak esütörtökön, vasár- és ünnepnapokon.

Fejér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár	Sárbogárd
indul	érkezik
V. v. 9.20 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd	Székesfejérvár
indul	érkezik
V. v. 6.10 reg.	7.55 reg.
V. v. 12.— délben	1.47 d. u.

Székesfejérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.	2.33 d. u.
V. v. 3.45 d. u.	5.12 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfejérvár
indul	érkezik	érkezik
V. v. 2.— reg.	5.13 reg.	7.40 reg.
V. v. 1.29 d. u.	5.28 este	7.25 este

Székesfejérvár	Bicske
indul	érkezik
V. v. 9.30 reg.	12.31 d. u.
V. v. 2.10 d. u.	4.53 d. u.

Bicske	Székesfejérvár
indul	érkezik
V. v. 5.35 reg.	8.10 reg.
V. v. 6.30 este	9.12 este.

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban
jutányos áron.

PFINN JÓZSEF Alapított 1858 ban.

Telep: Palotai-utca 23.

„CONCORDIA“

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTÁRA

Sürgöny-cím: CONCORDIA SZÉKESFEJÉRVÁR Telefon-szám 79.

Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas“ szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdíszesebb temetések elvállaltatnak.

✓Kullak szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek. *****
***** Vidéki megrendelések távirat útján is elintéztetnek.

► !! Sírkoszorúk !! ◄

Nyomatott Számmir Imrénél, Székesfejérvárott.